

Τα τελευταία τρία χρόνια η χώρα μας κλήθηκε να διαχειριστεί ένα πρωτόγνωρο προσφυγικό και μεταναστευτικό κύμα με ανθρώπους που προέρχονταν από δύο ηπείρους και κατευθύνονταν προς την Ευρώπη σε αναζήτηση ενός καλύτερου μέλλοντος.

Από την πρώτη στιγμή, η Ελληνική Κυβέρνηση κατέβαλε κάθε δυνατή προσπάθεια, προκειμένου να ανταποκριθεί με επάρκεια στις έκτακτες περιστάσεις. Την ίδια στιγμή που εκατοντάδες χιλιάδες ανθρώπων διασώζονταν στη θάλασσα του Αιγαίου, δημιουργούνταν Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης και Δομές Φιλοξενίας που ήταν σε θέση να ικανοποιήσουν τις βασικές ανάγκες. Η συνεργασία στην πράξη όλων των εμπλεκόμενων Υπουργείων και Υπηρεσιών υπήρξε βασικός καταλύτης που έφερε απτά αποτελέσματα.

Στη συνέχεια, οι υποδομές αυτές βελτιώθηκαν και προϊόντος του χρόνου κάποιες εξ αυτών έφτασαν να πληρούν τις αυστηρότερες προδιαγραφές που τίθενται από Διεθνείς Οργανισμούς. Η μείωση των μεταναστευτικών ροών μετά την Κοινή Δήλωση ΕΕ – Τουρκίας, το Μάρτιο του 2016, επέτρεψε στην Ελληνική Κυβέρνηση να εστιάσει

στην συστηματική βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των αιτούντων άσυλο, καθώς και στην ανάπτυξη προγραμμάτων για την ένταξη όσων επρόκειτο να παραμείνουν στη χώρα.

Σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ εφαρμόστηκαν προγράμματα που επέτρεψαν την στέγαση των αιτούντων άσυλο σε διαμερίσματα, καθώς και την οικονομική τους στήριξη μέσω προπληρωμένων καρτών. Η βελτίωση της καθημερινότητας, η διευκόλυνση της πρόσβασης σε αγαθά και υπηρεσίες και η παράλληλη ενίσχυση των τοπικών κοινωνιών και οικονομιών ενίσχυσε το αίσθημα αξιοπρέπειας, αλλά και τη σύσφιξη των σχέσεων ανάμεσα στους αιτούντες άσυλο και στις κοινωνίες υποδοχής.

Μια από τις κεντρικές μας προτεραιότητες για το επόμενο διάστημα είναι η εκτέλεση σημαντικών έργων υποδομής στα νησιά, σε συνεργασία με την τοπική αυτοδιοίκηση, με στόχο την αναβάθμιση της καθημερινότητας των κατοίκων, οι οποίοι βρέθηκαν στην «πρώτη γραμμή» κατά τη διάρκεια της προσφυγικής – μεταναστευτικής κρίσης. Παράλληλα, στοχεύουμε στην αποσυμφόρηση των Κέντρων Υποδοχής και Ταυτοποίησης των νησιών, έως ότου επιτευχθούν πλήρως οι προϋποθέσεις που θέτει η Κοινή Δήλωση ΕΕ – Τουρκίας, η οποία στοχεύει στον μηδενισμό των μεταναστευτικών ροών. Ακόμη, με νομοθετική ρύθμιση που εισάγεται το αμέσως επόμενο χρονικό διάστημα επιδιώκουμε την επιτάχυνση της διαδικασίας για την εξέταση των αιτήσεων ασύλου.

Σε κάθε περίπτωση, η ελληνική κυβέρνηση τήρησε και τηρεί απαρέγκλιτα το σύνολο των προβλέψεων του Διεθνούς Δικαίου και των ευρωπαϊκών και διεθνών συμφωνιών, αναμένοντας και από όλα τα λοιπά συμβαλλόμενα μέρη να πράξουν το ίδιο.

Το Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής θα συνεχίσει σθεναρά να προασπίζεται τις αξίες του ανθρωπισμού και της αλληλεγγύης, στηρίζοντας ταυτόχρονα τους αιτούντες άσυλο, αλλά και τις τοπικές κοινωνίες που όλον αυτό τον καιρό έχουν καταβάλει σημαντικές προσπάθειες για τη διαχείριση της κατάστασης.

Δημήτρης Βίτσας

Υπουργός Μεταναστευτικής Πολιτικής

Η πρώτη για το 2018 έκδοση του Ενημερωτικού Δελτίου για την κατάσταση του προσφυγικού - μεταναστευτικού στην Ελλάδα, αποτυπώνει τα επικαιροποιημένα στοιχεία των φορέων της ελληνικής πολιτείας, αλλά και διεθνών οργανισμών που συνεργάζονται στη διαχείριση του ζητήματος.

Αναγνωρίζουμε ότι η ανάγκη για πληροφόρηση προϋποθέτει την παροχή αριθμητικών και στατιστικών δεδομένων, στοιχεία τα οποία και παρατίθενται στο παρόν ενημερωτικό δελτίο. Πέραν όμως των αριθμών, οφείλουμε να επισημαίνουμε κάθε φορά πως το προσφυγικό είναι πρωτίστως ζήτημα ανθρωπιστικό. Είναι σύνθεση ανθρώπινων ιστοριών, επικίνδυνων διαδρομών, εκμετάλλευσης ανθρώπινων ζώων, προβλημάτων επιβίωσης.

Η χώρα μας και ο ελληνικός λαός σε εθνικό και τοπικό επίπεδο έχει αποδείξει ότι συνδράμει στη διαχείριση του προσφυγικού, με πνεύμα ανθρωπιάς και αλληλεγγύης.

Η δική μας προσπάθεια αποσκοπεί στην ενεργοποίηση και διατήρηση ανοικτών διαύλων επικοινωνίας του ζητήματος, ώστε να παραμείνουμε όλοι μας κοινωνοί αυτής της προσέγγισης αλλά και αρωγοί στην προσπάθεια ανάδειξης του προσφυγικού στις πραγματικές του διαστάσεις.

Οι πρωτοβουλίες της ελληνικής πολιτείας για την αντιμετώπιση των επειγουσών αναγκών των προσφύγων και μεταναστών ενισχύονται συνεχώς με τη συνδρομή και τη χρηματοδοτική στήριξη των Ευρωπαϊών Εταίρων καθώς επίσης και με την ενεργό δράση των τοπικών κοινωνιών και εθελοντικών οργανώσεων.

Στην παρούσα έκδοση παρατίθενται, μεταξύ άλλων, αναλυτικά δεδομένα για τις ενέργειες που αναπτύχθηκαν στον ευαίσθητο τομέα της Υγείας, οι οποίες, οφείλουμε να υπογραμμίσουμε, απέτρεψαν την εκδήλωση σοβαρών κινδύνων για τη δημόσια υγεία.

Το ενημερωτικό δελτίο για το προσφυγικό θα εκδίδεται σε περιοδική βάση, εστιάζοντας κάθε φορά σε επιμέρους τομείς και πρωτοβουλίες φορέων που εμπλέκονται στη διαχείρισή του, φιλοδοξώντας να συμβάλλει στην πληρέστερη πληροφόρηση των εκπροσώπων των Ελληνικών και Διεθνών ΜΜΕ.

Η Ειδική Γραμματεία Επικοινωνιακής Διαχείρισης Κρίσεων του Υπουργείου Ψηφιακής Πολιτικής, Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης ευχαριστεί για τη συνεργασία τους στην υλοποίηση της παρούσας έκδοσης, τα Υπουργεία Μεταναστευτικής Πολιτικής, Εσωτερικών, Οικονομίας και Ανάπτυξης, Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, Υγείας, Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής καθώς επίσης την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες και τον Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης.

Φωτεινή Παντιώρα

Ειδική Γραμματέας Επικοινωνιακής Διαχείρισης Κρίσεων
Υπουργείο Ψηφιακής Πολιτικής, Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης

ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΕΣ – ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΕΣ ΡΟΕΣ

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Ο συνολικός αριθμός αιτούντων άσυλο που δι-
αμένουν σε δομές υπό την εποπτεία της ελλήνι-
κής πολιτείας ανέρχεται σε περίπου 55.000.

Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης λειτουρ-
γούν σε πέντε νησιά του ανατολικού Αιγαίου και
συγκεκριμένα στη Λέσβο, στη Σάμο, στη Χίο,
στην Κω και στη Λέρο. Επίσης, 22 δομές προσω-
ρινής διαμονής του Υπουργείου Μεταναστευτι-
κής Πολιτικής λειτουργούν στην ενδοχώρα.

Οι μετεγκαταστάσεις που έχουν πραγματοποιη-
θεί σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες ανέρχονται σε
21.853 (μέχρι τέλος Φεβρουαρίου του 2018).

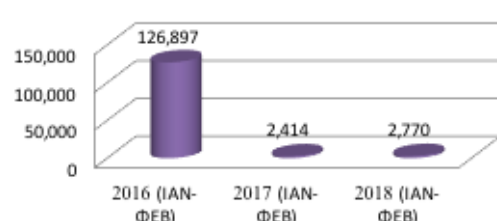
ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΣΤΙΑ

Στο πλαίσιο του προγράμματος «ΕΣΤΙΑ
– στήριξη έκτακτης ανάγκης για την
ένταξη και τη στέγαση» αιτούντων
άσυλο, η ελληνική κυβέρνηση συνεργ-
γάζεται με την Ύπατη Αρμοστεία του
ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες (UNHCR) και
την Τοπική Αυτοδιοίκηση για την παρο-
χή στέγασης σε διαμερίσματα καθώς
και την οικονομική στήριξή τους μέσω
προγράμματος χορήγησης προπληρω-
μένων καρτών (cash assistance).

Σύμφωνα με στοιχεία της UNHCR, στις
27 Φεβρουαρίου 2018, το πρόγραμμα
ΕΣΤΙΑ περιελάμβανε 23.280 θέσεις φι-
λοξενίας σε διαμερίσματα, κτίρια και
ξενοδοχεία σε όλη την Ελλάδα, στις
οποίες φιλοξενούνταν 19.568 άτομα.

Στο πρόγραμμα συμμετέχουν οι δήμοι
Αθήνας, Θεσσαλονίκης, Λιβαδειάς, Λά-
ρισας, Τρικάλων, Καρδίτσας, Τρίπολης,
Νέας Φιλαδέλφειας-Χαλκηδόνας, Ηρα-
κλείου Κρήτης, Χανίων, Ρεθύμνου και
Αγίου Νικολάου όπως επίσης και επτά
ΜΚΟ. Στα νησιά υποδοχής, η UNHCR
διαχειρίζεται 1.336 θέσεις φιλοξενίας
στις οποίες φιλοξενούνται 1.127 αιτού-
ντες άσυλο.

ΠΑΡΑΤΥΠΕΣ ΕΙΣΒΡΟΕΣ ΣΤΑ ΕΛΛΗΝΟΤΟΥΡΚΙΚΑ
ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΣΥΝΟΡΑ

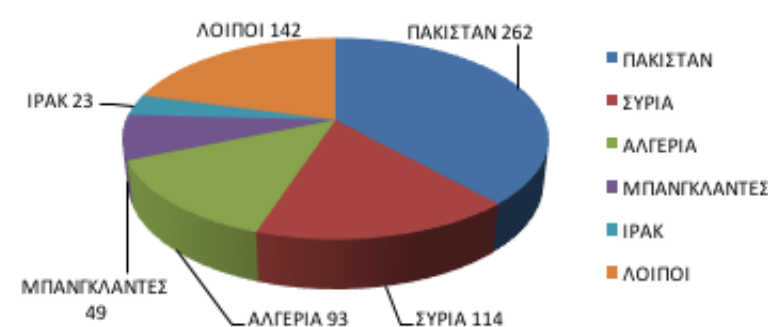

Ο αριθμός των παράτυπα εισελθόντων πολιτών τρίτων χω-
ρών στο σύνολο της ελληνικής επικράτειας, το δίμηνο Ιανου-
αρίου-Φεβρουαρίου 2018, ανήλθε σε 8.394 (έναντι 6.336 το
αντίστοιχο δίμηνο του 2017 - αύξηση 32,5%). Εξ αυτών, μέσω
των ελληνοτουρκικών θαλασσίων συνόρων εισήλθαν 2.770
άτομα (έναντι 2.414 κατά το αντίστοιχο δίμηνο του 2017).

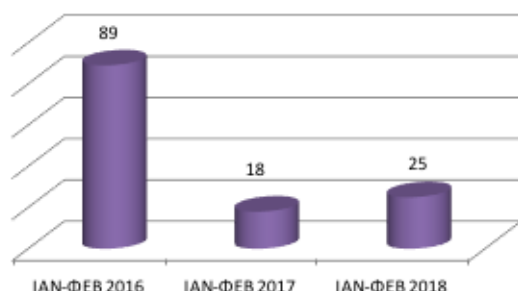
Σημειώνεται, ότι σύμφωνα με τα στοιχεία του Εθνικού Συντονι-
στικού Κέντρου Ελέγχου Συνόρων, Μετανάστευσης και Ασύλου
(Ε.Σ.Κ.Ε.Σ.Μ.Α.) κατά το 2017, οι προσφυγικές-μεταναστευτικές
ροές είχαν εμφανίσει μείωση κατά περίπου 70% στο σύνολο της
χώρας, σε σχέση με το 2016.

Ο συνολικός αριθμός των επιστροφών το δίμηνο Ιανουαρίου -
Φεβρουαρίου 2018 έφτασε στους 2.313, ενώ για το αντίστοιχο
διάστημα του 2017 ήταν 2.836. Οι επιστροφές από τα ελληνικά
νησιά προς την Τουρκία, σε εφαρμογή της «Κοινής Δήλωσης
ΕΕ-Τουρκίας», ανήλθαν κατά το α' δίμηνο του 2018 σε 70, έναντι
98 το αντίστοιχο διάστημα πέρυσι.

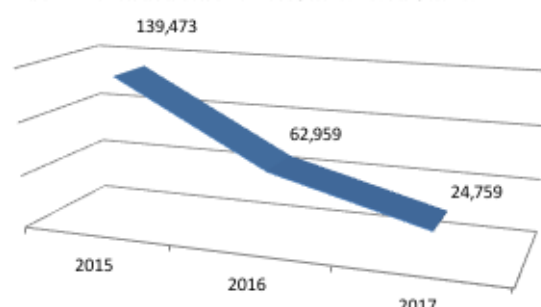
ΕΠΙΣΤΡΟΦΕΣ 2017 ΑΠΟ ΤΑ ΝΗΣΙΑ ΑΝΑ ΥΠΗΚΟΟΤΗΤΑ
(ΚΟΙΝΗ ΔΗΛΩΣΗ ΕΕ-ΤΟΥΡΚΙΑΣ)

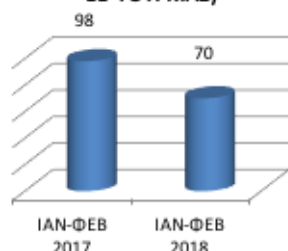
ΣΥΛΛΗΨΕΙΣ ΔΙΑΚΙΝΗΤΩΝ

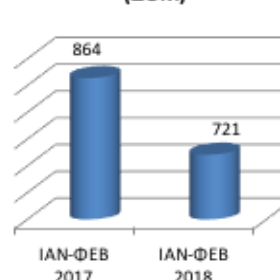
ΔΙΑΣΩΣΕΙΣ ΠΑΡΑΤΥΠΑ ΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΩΝ ΑΤΟΜΩΝ

ΕΠΙΣΤΡΟΦΕΣ ΑΠΟ ΤΑ ΝΗΣΙΑ
(ΚΟΙΝΗ ΔΗΛΩΣΗ
ΕΕ-ΤΟΥΡΚΙΑΣ)

ΕΘΕΛΟΥΣΙΕΣ ΕΠΙΣΤΡΟΦΕΣ
(ΔΟΜ)

ΠΑΡΟΧΗ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Υπηρεσία Ασύλου

Εξέταση αιτημάτων στον Α' Βαθμό

Κατά το έτος 2017 υποβλήθηκαν **58.661** αιτήσεις ασύλου, εκ των οποίων οι **26.668** υποβλήθηκαν στα πέντε νησιά όπου υπάρχουν Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης. Ειδικότερα υποβλήθηκαν **40.126** αιτήσεις από άνδρες, **18.535** από γυναίκες και **2.275** από ασυνόδευτους ανήλικους. Το 2016 είχαν υποβληθεί συνολικά **51.061** αιτήσεις χορήγησης ασύλου. Το α' δίμηνο του 2018 υποβλήθηκαν **8.815** αιτήσεις ασύλου ενώ το αντίστοιχο δίμηνο του 2017 είχαν υποβληθεί **11.979**.

Αποφάσεις Α' Βαθμού το 2017 και το α' δίμηνο του 2018

- Το 2017, συνολικά 10.364 άτομα έλαβαν καθεστώς διεθνούς προστασίας (άσυλο ή επικουρική προστασία). Επιπλέον 34.646 αιτήσεις απορρίφθηκαν είτε διότι οι πρόσφυγες μετεγκαταστάθη-

καν σε άλλο κράτος-μέλος της ΕΕ, είτε λόγω εφαρμογής του Κανονισμού Δουβλίνου (κυρίως για λόγους οικογενειακής επανένωσης), είτε στο πλαίσιο εφαρμογής της έννοιας της ασφαλούς τρίτης χώρας.

- Σε 6.989 περιπτώσεις διεκόπη η

διαδικασία χορήγησης ασύλου, κυρίως λόγω σιωπηρής παραίτησης του αιτούντος από την αίτησή του.

- Το συνολικό ποσοστό αναγνώρισης (διαπίστωσης χώρας προέλευσης) για όλο το έτος ανήλθε στο 46% επί των αιτημάτων ασύ-

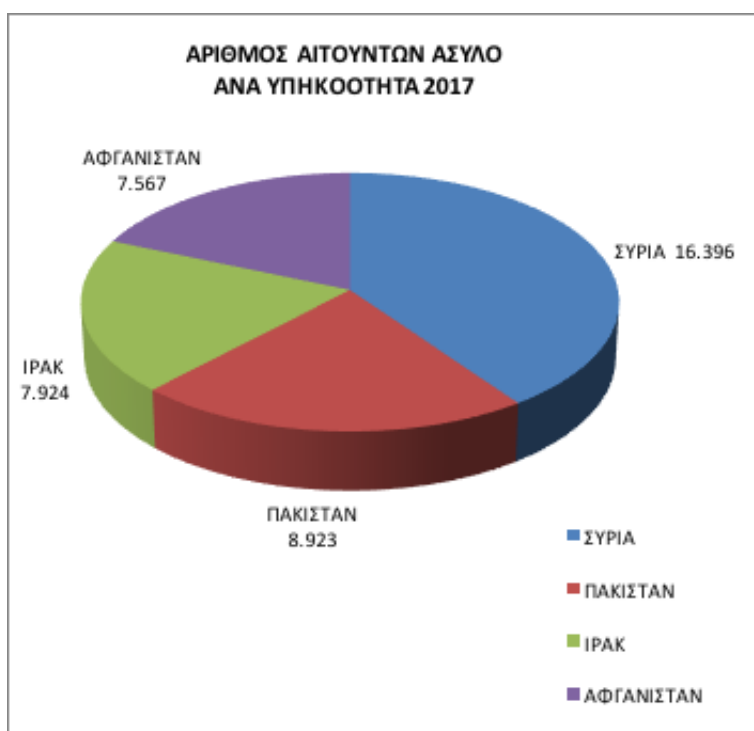
λου που εξετάστηκαν.

- Κατά τους μήνες Ιανουάριο-Φεβρουάριο 2018, εκδόθηκαν 6.971 αποφάσεις, εκ των οποίων 4.054 αφορούν τη διαδικασία στα σύνορα, έναντι 2.504 αποφάσεων το αντίστοιχο χρονικό διάστημα του 2017.

Στελέχωση

Την Υπηρεσία Ασύλου στο τέλος του 2017 στελέχωναν **650** υπάλληλοι, εκ των οποίων άνω των 100 βρίσκονται στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου, **176** άτομα έχουν διατεθεί από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης του Ασύλου (European Asylum Support Office), **20** είναι αστυνομικοί υπάλληλοι και **20** άτομα έχουν διατεθεί από την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες. Το έργο της συνδράμουν διερμηνείς της ΜΚΟ ΜΕΤΑδραση (ανάδοχος του σχετικού έργου) και διερμηνείς που διατίθενται από το ΕΑΣΟ. Ο σχεδιασμός για το έτος 2018 προβλέπει την περαιτέρω ενίσχυση της Υπηρεσίας με την πρόσληψη, μέσω ΑΣΕΠ, **218** μόνιμων δημοσίων υπαλλήλων.

Asylum Application Service

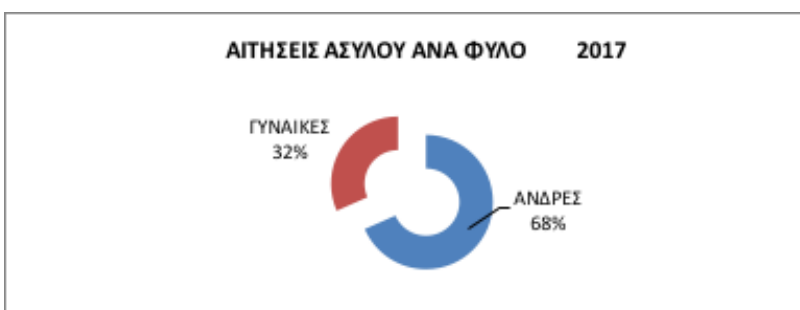
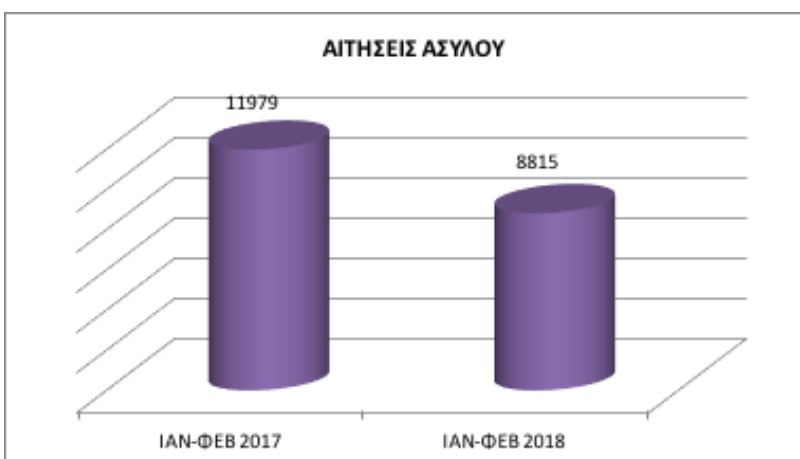
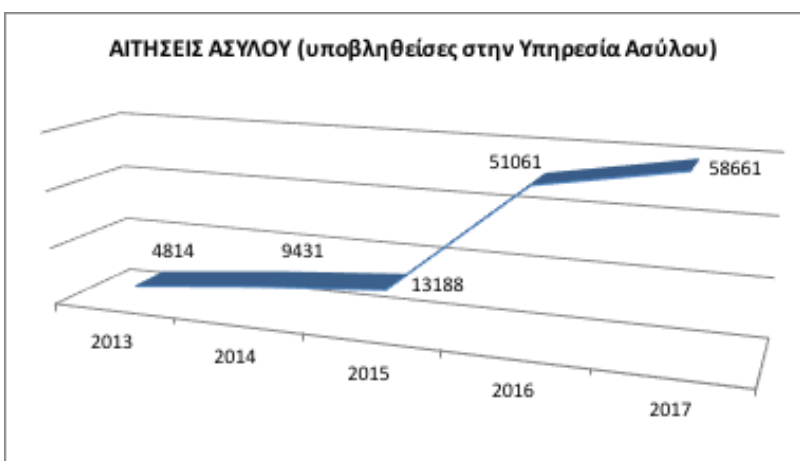
Το 2017, η Υπηρεσία Ασύλου σε συνεργασία με το Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο σχεδίασε μία δωρεάν εφαρμογή για κινητές συσκευές τηλεφώνου, την Asylum Service Application, η οποία αναπτύχθηκε με χρηματοδότηση από το Εθνικό Πρόγραμμα του Ταμείου Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης 2014-2020. Σκοπός της εφαρμογής είναι η αξιόπιστη, έγκυρη και άμεση ενημέρωση όλων όσων επιθυμούν να ζητήσουν ή έχουν ζητήσει άσυλο στην Ελλάδα. Η εφαρμογή είναι διαθέσιμη στα ελληνικά, αγγλικά, γαλλικά, αραβικά, φαρσί/νταρί, ουρντού, αμαρικά και τιγκρίνια.

Αρχή Προσφυγών

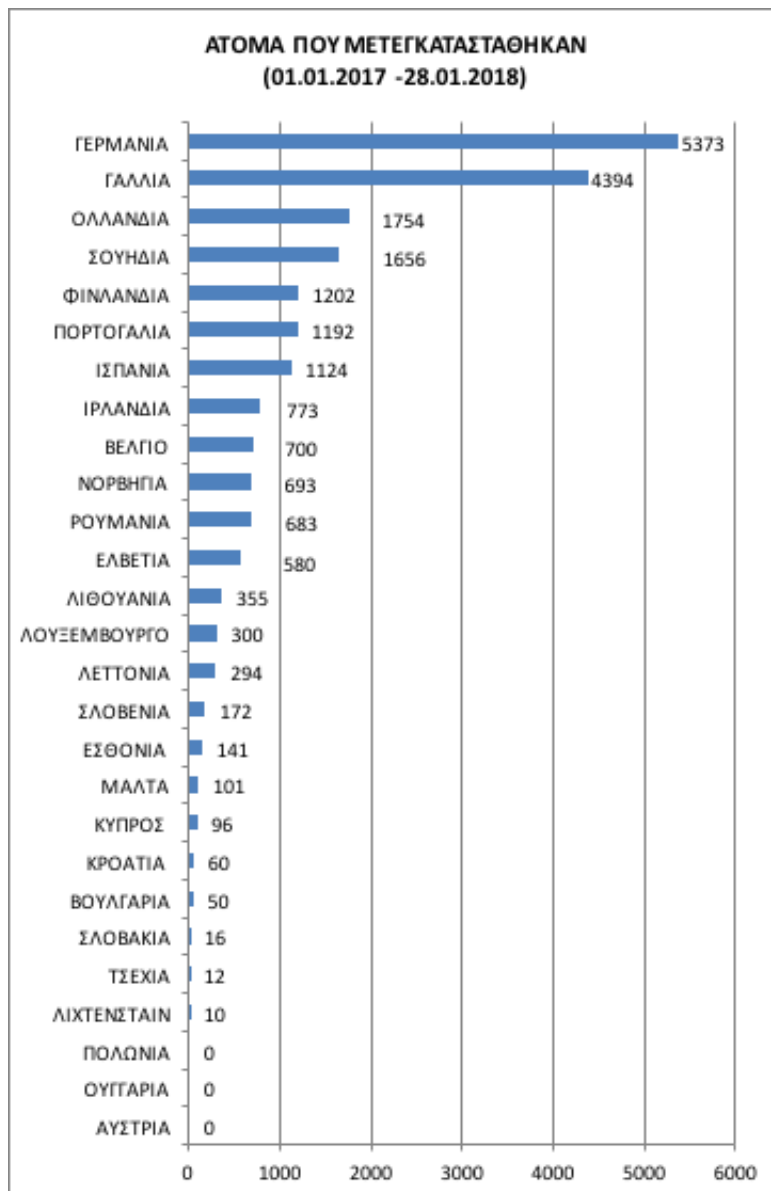
Εξέταση αιτημάτων στο Β' βαθμό

Από τον Ιούλιο 2016, μέχρι σήμερα, η Αρχή Προσφυγών περαίωσε την δευτεροβάθμια εξέταση του 52% των αιτημάτων στο σύνολο της επικράτειας.

Ειδικά στα νησιά, το ποσοστό διεκπεραίωσης των αιτημάτων σε δεύτερο βαθμό, ανέρχεται στο 77%.

ΠΑΡΟΧΗ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Μετεγκατάσταση - Οικογενειακή επανένωση

Στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Προγράμματος Μετεγκατάστασης, 21.853 αιτούντες άσυλο μετεγκαταστάθηκαν σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες, από το 2017 μέχρι τα τέλη Φεβρουαρίου του 2018. Ο αριθμός αυτός αναμένεται να φτάσει τους 22.002 όταν ολοκληρωθούν οι εκκρεμείς μεταφορές. Στο πρόγραμμα συμμετείχαν συνολικά 24 ευρωπαϊκά κράτη, ανάμεσά τους τρεις χώρες μη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τρία κράτη-μέλη, δεν δέχθηκαν μεταφορές προσφύγων-μεταναστών.

Παράλληλα, το 2017 υποβλήθηκαν 9.784 αιτήματα σε άλλα Κράτη-Μέλη της Ε.Ε., για εξέταση αντίστοιχων αιτήσεων ασύλου, εκ των οποίων τα 7.225 έγιναν δεκτά. Ο κύριος λόγος ήταν η οικογενειακή επανένωση (4.334 περιπτώσεις).

Το ίδιο χρονικό διάστημα, υποβλήθηκαν 886 αιτήματα ανηλίκων για οικογενειακή επανένωση, εκ των οποίων έγιναν αποδεκτά 612, ενώ διενεργήθηκαν 517 μεταφορές. Κατά τους μήνες Ιανουάριο-Φεβρουάριο 2018, υποβλήθηκαν 256 αιτήματα, εκ των οποίων έγιναν αποδεκτά 69, ενώ διενεργήθηκαν 68 μεταφορές.

Ασυνόδευτα Ανήλικα

Σύμφωνα με τα επικαιροποιημένα στοιχεία του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικής Αλληλεγγύης, στις 28 Φεβρουαρίου 2018, ο εκτιμώμενος αριθμός των ασυνόδευτων ανηλίκων στην Ελλάδα, ανερχόταν σε 3.030, εκ των οποίων το 96,5% είναι αγόρια και το 3,5% κορίτσια, ενώ μόλις το 4,7% είναι κάτω των 14 ετών.

Λειτουργούν 48 Δομές Φιλοξενίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων, τόσο στη νησιωτική Ελλάδα (Λέσβο, Χίο, Σάμος, Κρήτη), όσο και στην ηπειρωτική Ελλάδα (Αττική, Δυτική Ελλάδα, Κεντρική και Ανατολική Μακεδονία και Θράκη), συνολικής δυναμικότητας 1.118 θέσεων. Στις αρχές του 2015 οι προσφερόμενες δομές ήταν χωρητικότητας μόλις 300 θέσεων.

Το Ταμείο Ασύλου Μετανάστευσης και Ένταξης προκήρυξε, τον Δεκέμβριο του 2017, πρόσκληση για επιχορήγηση της λειτουργίας παλαιών και νέων Δομών Φιλοξενίας ασυνόδευτων ανηλίκων, ώστε η προσφερόμενη διαθεσιμότητα να ανέλθει συνολικά σε 2.000 θέσεις.

Φυλλάδιο για τα παιδιά

Η Υπηρεσία Ασύλου εξέδωσε εικονογραφημένο ενημερωτικό φυλλάδιο που απευθύνεται σε ασυνόδευτα ανήλικα. Το φυλλάδιο παρουσιάστηκε στις 26 Ιανουαρίου 2018, σε εκδήλωση στο Γραφείο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στην Αθήνα. Το φυλλάδιο, η εκτύπωση του οποίου χρηματοδοτήθηκε από το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης (Εθνικό Πρόγραμμα), έχει ως στόχο την ενημέρωση των ασυνόδευτων παιδιών που αναζητούν διεθνή προστασία, με τρόπο φιλικό προς αυτά και εκδόθηκε σε έξι γλώσσες.

(Σκίτσο: Χριστίνα Τσέβη)

ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Σύμφωνα με στοιχεία του Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης, ο προϋπολογισμός των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων της περιόδου 2014-2020 (Ταμεία Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης AMIF και Εσωτερικής Ασφάλειας ISF), έχει αυξηθεί πάνω από 20%, ύστερα από διαπραγματεύσεις και από διαδοχικές τροποποιήσεις και ανέρχεται στα 561 εκ. € (323 εκ. του AMIF και 238 εκ. του ISF). Σημειώνεται ότι, ο προϋπολογισμός ανερχόταν στα 454 εκ. € τον Απρίλιο του 2016.

Από τον εγκεκριμένο προϋπολογισμό των 561 εκ. €, έχουν διατεθεί στη χώρα μας, μέσω προκαταβολής και ετήσιων δόσεων, 115,3 εκ. €, ποσό που έχει απορροφη-

θεί στο σύνολό του από το κράτος.

Η απορρόφηση των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων τους τελευταίους 12 μήνες προσεγγίζει το 30% του διαθέσιμου προϋπολογισμού, όταν ο ευρωπαϊκός μέσος όρος υπολογίζεται στο 10%.

Επιπλέον, τα κονδύλια του Μηχανισμού Έκτακτης Βοήθειας της Ε.Ε., που έχουν προβλεφθεί στον προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Ελλάδα και τα οποία κατανέμονται σε κρατικούς φορείς, Διεθνείς Οργανισμούς και ΜΚΟ, ανέρχονται στα 570 εκ. €. Από αυτά τα 182 εκ. € κατανέμονται σε κρατικούς φορείς (32%) και 388 εκ. €, (68%) σε μη κρατικούς οργανισμούς.

2016-Φεβρουάριος 2018) έγιναν 80.500 εμβολιασμοί, 94.508 περιστατικά διακομίσθηκαν στο ΕΣΥ, ενώ δεν καταγράφηκε κανένα σοβαρό συμβάν δημόσιας υγείας ή συρροή σοβαρού μεταδοτικού νοσήματος.

Ως προς τους εμβολιασμούς

- Από τον Μάρτιο του 2016 μέχρι τον Φεβρουάριο του 2018 διενεργήθηκαν συνολικά 80.500 εμβολιασμοί.
- Τον Ιανουάριο του 2018 ξεκίνησε συστηματικός εμβολιασμός των νεοεισερχόμενων παιδιών, κατά τη διαδικασία της καταγραφής και ταυτοποίησής τους, καθώς επίσης και έλεγχος βιβλιαρίων / εμβολιασμός τυχόν ανεμβολίαστων παιδιών, πριν την αναχώρησή τους από το νησί προς άλλη δομή στην ενδοχώρα.
- Επίσης τον Ιανουάριο του 2018 διενεργήθηκαν 300 εμβολιασμοί κατά της Ιλαράς- Παρωτίτιδας- Ερυθράς στο Κέντρο Υποδοχής και Ταυτοποίησης της Μόριας.
- Τον Φεβρουάριο του 2018 πραγματοποιήθηκε εκστρατεία εμβολιασμού όλων των παιδιών που διαμένουν σε χώρους φιλοξενίας της Λέσβου, με δωρεά εμβολίων αλλά και επιχειρησιακή στήριξη από τη Μη Κυβερνητική Οργάνωση «Γιατροί χωρίς Σύνορα».
- Διατέθηκαν 26.500 βιβλιάρια εμβολιασμού του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας για την κάλυψη των πρώτων αναγκών, ώστε να γίνεται δυνατή η παρακολούθηση

για τις αναμνηστικές δόσεις, και η εγγραφή των προσφυγόπαιδων στο σχολείο.

- Σύμφωνα με τον σχεδιασμό του Υπουργείου Υγείας, το εμβολιαστικό πρόγραμμα προσφύγων και μεταναστών θα συνεχιστεί με α) αντίστοιχες δράσεις μαζικού εμβολιασμού στις δομές φιλοξενίας και τα ΚΥΤ των νησιών Χίου, Κω, Λέρου και Σάμου, β) εμβολιασμό με τις αναμνηστικές δόσεις στις δομές της ενδοχώρας, γ) υποστήριξη στην έκδοση ΑΜΚΑ, κατά προτεραιότητα στα παιδιά που μετέχουν στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα του Υπουργείου Παιδείας, δ) σταδιακή ένταξη του εμβολιασμού των παιδιών, στο πλαίσιο της κανονικής παροχής πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας.

Ως προς τον επιδημιολογικό έλεγχο

- Εφαρμόζεται, σε συνεργασία με το ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ., ένα σύστημα επιτήρησης και συναγερμού για επιλεγμένα σύνδρομα / συνθήκες υγιεινής.
- Κανένα σοβαρό συμβάν δημόσιας υγείας ή συρροή σοβαρού μεταδοτικού νοσήματος δεν έχει σημειωθεί μέχρι σήμερα.

ΥΓΕΙΑ

Με σειρά πρωτοβουλιών και δράσεων το Υπουργείο Υγείας σε συνεργασία με φορείς και ΜΚΟ, ήδη από το 2015, έβαλε τις βάσεις για την άμεση παροχή ιατρικής βοήθειας στους εκατοντάδες χιλιάδες πρόσφυγες και μετανάστες, θωρακίζοντας αποτελεσματικά την δημόσια υγεία.

Καθοριστικά βήματα στην εξέλιξη αυτή, ήταν η παροχή πρωτοβάθμιας φροντίδας στις ανοικτές δομές φιλοξενίας, η άμεση πρόσβαση των προσφύγων και μεταναστών στο ΕΣΥ, ανεξάρτητα από την εθνικότητα και το νομικό καθεστώς στο οποίο υπάγονται και το συστηματικό πρόγραμμα εμβολιασμών, που συνεχίζεται. Σύμφωνα με στοιχεία της Γενικής Γραμματείας Δημόσιας Υγείας, τα δύο τελευταία χρόνια (Μάρτιος

Δράσεις ΕΚΕΠΥ

Πρόσβαση προσφύγων-μεταναστών στο ΕΣΥ

Το Εθνικό Κέντρο Επιχειρήσεων Υγείας (ΕΚΕΠΥ) καταγράφει τα περιστατικά προσέλευσης προσφύγων και μεταναστών στο ΕΣΥ, διοργανώνει επισκέψεις κλιμακίων σε όλες τις δομές προσφύγων και μεταναστών, ανά την επικράτεια και ενεργοποιείται για τη διακομιδή ασθενών από τα νησιά σε Νοσοκομεία άλλων περιοχών, με μεγαλύτερη εξειδίκευση.

Σύμφωνα με τα στοιχεία για το διάστημα Μάρτιος 2016 - Φεβρουάριος 2018:

- 94.508 περιστατικά προσήλθαν σε Νοσοκομεία του ΕΣΥ,
- 12.067 διακομιδές έγιναν μέσω ΕΚΑΒ,
- 11.838 εισαγωγές πραγματοποιήθηκαν για νοσηλεία,
- 4.222 τακτικά ραντεβού προσφύγων – μεταναστών με ιατρούς στα Νοσοκομεία του Λεκανοπεδίου Αττικής προγραμματίστηκαν μέσω ΕΚΕΠΥ τα έτη 2016 – 2018.

Η πλειοψηφία των προσερχομένων στα Νοσοκομεία του ΕΣΥ είναι άνω των 15 ετών.

Προαγωγή περιγεννητικής φροντίδας και αντιμετώπιση της έμφυλης βίας

Στις δράσεις του ΕΚΕΠΥ περιλαμβάνεται η σύγκληση οργάνου διευκόλυνσης της παροχής ιατρικής υποστήριξης και φιλοξενίας κακοποιημένων γυναικών.

- Σε συνεργασία με το ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ. και τον οργανισμό United Nations Population Fund (UNFPA), διαμορφώθηκε το ιατρικό πρωτόκολλο αντιμετώπισης της έμφυλης βίας, με βασικούς στόχους την παροχή εξειδικευμένων ιατρικών και ψυχοκοινωνικών υπηρεσιών, την πρόληψη της μετάδοσης νοσημάτων και τη συλλογή στοιχείων που θα πιστοποιούν τη σεξουαλική και έμφυλη κακοποίηση.
- Δημιουργήθηκε εξειδικευμένο έντυπο τυποποιημένης ιατρικής εκτίμησης των θυμάτων βίας με στόχο την ενσωμάτωση του πρωτοκόλλου στην πρωτοβάθμια παροχή φροντίδας.

Για την κάλυψη των αναγκών των ευάλωτων ομάδων

Υλοποιείται το ευρωπαϊκό πρόγραμμα «Ολοκληρωμένη Επείγουσα Παρέμβαση Υγείας στην Προσφυγική Κρίση – Philos», με στόχο την ενίσχυση των δομών του Δημόσιου Συστήματος Υγείας (ΠΕΔΥ-Νοσοκομεία-ΕΚΑΒ). Το πρόγραμμα είναι σε πλήρη εξέλιξη και για την υλοποίησή του έχουν προσληφθεί 668 επαγγελματίες υγείας.

ΚΙΝΗΤΟΣ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ

Το ΕΚΕΠΥ παρέλαβε σε συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας, 18 οχήματα αντιμετώπισης μαζικών καταστροφών. Τα οχήματα, δωρεά της ολλαν-

δικής κυβέρνησης, λειτουργούν ανά ζεύγη όπου το ένα όχημα περιλαμβάνει τον εξοπλισμό για την ανάπτυξη κινητού κέντρου επιχειρήσεων και το δεύτερο όχημα

υγειονομικό εξοπλισμό. Τα οχήματα, δόθηκαν ανά ζεύγη στις επτά Υγειονομικές Περιφέρειες για την αντιμετώπιση των αναγκών των προσφύγων-μεταναστών.

ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΡΙΕΣ

Δράσεις Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων

Στο πλευρό των γυναικών προσφύγων με στόχο να τους εξασφαλιστεί διαμονή, σίτιση, ψυχοκοινωνική στήριξη, εργασιακή και νομική συμβουλευτική, διευκόλυνση στην πρόσβαση σε υπηρεσίες Υγείας, και πάνω απ' όλα ασφάλεια για τις ίδιες και τα παιδιά τους, βρίσκεται η Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων του Υπουργείου Εσωτερικών.

Η Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων :

- Ενέταξε στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Ισότητα των Φύλων 2016-2020, δράσεις για την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού των γυναικών που υφίστανται πολλαπλές διακρίσεις με έμφαση στις γυναίκες πρόσφυγες και τα παιδιά τους.
- Συντονίζει με συναρμόδιους φορείς την εφαρμογή Πρωτοκόλλου Συνεργασίας που υπογράφηκε τον Δεκέμβριο 2016 και αφορά διαδικασίες εντοπισμού, φιλοξενίας και παροχής υποστηρικτικών υπηρεσιών σε γυναίκες πρόσφυγες θύματα ή εν δυνάμει θύματα βίας, στα παιδιά τους, καθώς και σε γυναίκες πρόσφυγες αρχηγούς μονογονεϊκών οικογενειών.
- Παρέχει υπηρεσίες σε γυναίκες πρόσφυγες, θύματα ή εν δυνάμει θύματα βίας και στα παιδιά τους, στο πλαίσιο του Πανελλαδικού Δικτύου Δομών Πρόληψης και Καταπολέμησης της βίας κατά των γυναικών, το οποίο περιλαμβάνει:

1. Σαράντα (40) Συμβουλευτικά Κέντρα για πρόσφυγες που έχουν παραπεμφθεί από Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης, Ανοιχτές Δομές ή ΜΚΟ που προσφέρουν κοινωνική υποστήριξη, ενημέρωση, ψυχολογική υποστήριξη, νομική και εργασιακή συμβουλευτική, διευκόλυνση πρόσβασης σε υπηρεσίες Υγείας, παραπομπή σε Ξενώνες Φιλοξενίας.

2. Εικοσιένα (21) Ξενώνες Φιλοξενίας, οι οποίοι δέχονται γυναίκες πρόσφυγες που έχουν παραπεμφθεί από τα Συμβουλευτικά Κέντρα ή τις Κοινωνικές Υπηρεσίες των Δήμων ή το ΕΚΚΑ, και παρέχουν ασφαλή διαμονή, σίτιση, ψυχοκοινωνική στήριξη, εργασιακή και νομική

συμβουλευτική, διευκόλυνση στην πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας και στη σχολική εγγραφή παιδιών.

3. 24ωρη Τηλεφωνική Γραμμή SOS 15900, πανελλαδικής εμβέλειας, η οποία απευθύνεται σε γυναίκες θύματα όλων των μορφών βίας λόγω φύλου.

- Τηρεί, σε συνεργασία με την Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης (ΕΕΤΑΑ), βάση δεδομένων για γυναίκες πρόσφυγες, θύματα ή εν δυνάμει θύματα βίας και για τα παιδιά τους που φιλοξενούνται στις δομές του Δικτύου.
- Μεριμνά για την υιοθέτηση κοινών δράσεων με την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες στην Ελλάδα, στο πλαίσιο Μνημονίου Συνεργασίας και με στόχο την εξάλειψη των προβλημάτων που βιώνουν οι γυναίκες πρόσφυγες και τα παιδιά τους στη χώρα μας.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Στα τέλη Φεβρουαρίου, 6.375 προσφυγόπουλα, από τη νηπιακή ηλικία μέχρι το Λύκειο, έχουν ενταχθεί σε συνολικά 769 ειδικές δομές εκπαίδευσης, στις οποίες υπηρετούν 1.091 εκπαιδευτικοί. Διδάσκονται την ελληνική γλώσσα, μαθηματικά, πληροφορική και αγγλικά.

Στόχος του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων είναι η ένταξη όλων των προσφυγόπουλων στο σχολείο, κατά το τρέχον σχολικό έτος, ενώ ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην αρμονική μετάβαση των περισσότερων παιδιών στην πρωινή ζώνη εκπαίδευσης. Για την ένταξη των παιδιών προσφύγων στη δημόσια εκπαίδευση, λειτουργούν δύο βασικά υποστηρικτικά σχήματα: Οι Δομές Υποδοχής για την Εκπαίδευση των Προσφύγων (ΔΥΕΠ) και οι Τάξεις Υποδοχής (ΤΥ).

Οι Δομές Υποδοχής (ΔΥΕΠ) απευθύνονται σε νεοεισερχόμενους πρόσφυγες μαθητές που διαμένουν σε κέντρα και δομές φιλοξενίας. Σε αυτές εφαρμόζεται εβδομαδιαίο απογευματινό εκπαιδευτικό πρόγραμμα είκοσι ωρών (τέσσερις ώρες ημερησίως). Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα καλύπτει τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας, των μαθηματικών, των αγγλικών και των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνίας, ενώ περιλαμβάνει καλλιτεχνικές και αθλητικές δραστηριότητες. Οι δομές λειτουργούν σε σχολικές μονάδες, δίπλα στα κέντρα φιλοξενίας, με εξαίρεση τα Νηπιαγωγεία, που λειτουργούν ως Παραρτήματα όμορων Νηπιαγωγείων εντός των κέντρων φιλοξενίας.

Στις Τάξεις Υποδοχής (ΤΥ), οι μαθητές / μαθήτριες ακολουθούν εντατικό πρόγραμμα εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας, παράλληλα με τη φοίτηση σε μαθήματα στην κανονική τάξη. Οι ΤΥ απευθύνονται σε όλους τους μαθητές που δεν έχουν την απαιτούμενη γνώση της Ελληνικής γλώσσας (Ρομά, Αλλοδαποί, Παλιννοστούντες, Πρόσφυγες, Ευάλωτες Κοινωνικές Ομάδες κτλ.).

ΔΥΕΠ: Αριθμός σχολικών μονάδων, μαθητών και εκπαιδευτικών, Φεβρουάριος 2018

Δομές Υποδοχής για την Εκπαίδευση των Προσφύγων (ΔΥΕΠ)

	ΔΥΕΠ	Μαθητές	Εκπαιδευτικοί
Α/ΒΑΘΜΙΑ	45	1.393	260 (1)
Β/ΒΑΘΜΙΑ	19		56 (2)
Προσχολική	21	400	37 (3)
ΣΥΝΟΛΟ	85	1.793	353

(1) Αναπληρωτές πλήρους ωραρίου (ΑΠΩ) και αναπληρωτές μειωμένου ωραρίου (ΑΜΩ)
(2) Αναπληρωτές πλήρους ωραρίου (ΑΠΩ) και αναπληρωτές μειωμένου ωραρίου (ΑΜΩ)
(3) Αναπληρωτές πλήρους ωραρίου (ΑΠΩ)

ΤΥ: Αριθμός σχολικών μονάδων, μαθητών και εκπαιδευτικών, Φεβρουάριος 2018

Τάξεις Υποδοχής (ΤΥ)

	ΤΥ	Μαθητές	Εκπαιδευτικοί
Α/ΒΑΘΜΙΑ	557	3.692	557(1)
Β/ΒΑΘΜΙΑ	127	890	181 (2)
ΣΥΝΟΛΟ	684	4.582	738

(1) αναπληρωτές μειωμένου ωραρίου (ΑΜΩ)
(2) αναπληρωτές μειωμένου ωραρίου (ΑΜΩ)

Πρόγραμμα κοινωνικής ένταξης HELIOS

Μνημόνιο συνεργασίας για την υλοποίηση πιλοτικού προγράμματος κοινωνικής ένταξης προσφύγων και μεταναστών με τίτλο «HELIOS» (Hellenic Integration System) υπέγραψαν η πολιτική ηγεσία του υπουργείου Μεταναστευτικής Πολιτικής, οι δήμαρχοι Θήβας και Λιβαδειάς και ο επικεφαλής του

ελληνικού γραφείου του Διεθνούς Οργανισμού Μετανάστευσης. Το πρόγραμμα ξεκίνησε την 1η Μαρτίου και θα έχει διάρκεια έξι μήνες, με δυνατότητα παράτασης για άλλους έξι μήνες.

Το πρόγραμμα, το οποίο θα εφαρμοστεί αρχικά σε επιλεγμένο δείγμα 80 προσφύγων στη Λιβαδειά και 40

στη Θήβα, θα αξιοποιήσει παροχές που ήδη προσφέρονται, όπως στέγαση, χρηματική βοήθεια, εκπαίδευση και θα τις συνδυάσει με νέες υποστηρικτικές δράσεις, όπως η συμβουλευτική εργασία, η κοινωνική υποστήριξη, η τεχνική κατάρτιση και η διευκόλυνση της πρόσβασης σε τοπικές υπηρεσίες.

Η δράση Home New Home και το Ειδικό Βραβείο Κοινού του 20ου Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Θεσσαλονίκης στη ταινία «Ζωγραφίζοντας...»

Το ντοκιμαντέρ «Ζωγραφίζοντας...», διακρίθηκε με το βραβείο κοινού στο 20ο Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Θεσσαλονίκης, στην κατηγορία των ταινιών κάτω των 50 λεπτών. Τη σκηνοθεσία έκανε η **Ιωάννα Νεοφύτου** και την επεξεργασία ήχου και το μοντάζ, ο **Δημήτρης Σταμάτης**. Η ταινία εντάσσεται στη δράση **Home New Home** του StoryDoc, η οποία τελεί υπό την αιγίδα του Υπουργείου Ψηφιακής Πολιτικής, Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης με την υποστήριξη της **Ειδικής Γραμματείας Επικοινωνιακής Διαχείρισης Κρίσεων**. Η δράση δίνει τη δυνατότητα σε εθελοντές και πρόσφυγες να καταγράψουν σε πρώτο πρόσωπο την εμπειρία τους στο προσφυγικό ζήτημα.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Περιοδεία Υπουργού Μεταναστευτικής Πολιτικής Δημήτρη Βίτσα στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου

Ο Υπουργός Μεταναστευτικής Πολιτικής Δημήτρης Βίτσας πραγματοποίησε επίσκεψη στα νησιά Λέσβο, Σάμο, Χίο, Κω, Λέρο από την Πέμπτη 22 Μαρτίου έως και την Κυριακή 25 Μαρτίου. Μετέβη στα Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης και είχε συναντήσεις με τις τοπικές αρχές και την τοπική κοινωνία.

Ο υπουργός, τόνισε μεταξύ άλλων: «Αυτό που μας ενδιαφέρει είναι για όσο διάστημα παραμείνουν τα Κέντρα να μειώσουμε στο ελάχιστο τα προβλήματα, για να μην επιβαρύνουν οι υποδομές τις περιοχές. Και θα πρέπει να τονίσω ότι στόχος απώτερος είναι το μεταναστευτικό να εκλείψει και να επιστρέψουμε στην κανονικότητα. Προς αυτή την κατεύθυνση εργαζόμαστε σεβόμενοι όλες τις διεθνείς συνθήκες και τις συμφωνίες που διέπουν την διαχείριση του προσφυγικού προβλήματος».

Ειδικότερα, κατά την επίσκεψή του στη Λέσβο επεσήμανε ότι «έχουν ήδη ανακοινωθεί από τον αναπληρωτή Υπουργό Οικονομίας και Ανάπτυξης Αλέξη Χαρίτση ειδικά αναπτυξιακά προγράμματα και έργα για τη Λέσβο και όλα τα νησιά. Πιστεύω ιδιαίτερα στην ισορροπία των δικαιωμάτων, δηλαδή την προφύλαξη των δικαιωμάτων τόσο των αιτούντων άσυλο όσο

και του τοπικού πληθυσμού που ζει μόνιμα στα νησιά. Είμαστε εδώ για να συνεργαστούμε από κοινού σε αυτή την προσπάθεια. Δήμος και Υπουργείο θα έχουμε ανοιχτή γραμμή επικοινωνίας και συνεννόησης στο πλαίσιο της νέας εθνικής στρατηγικής που έχει χαραχθεί αναφορικά με το προσφυγικό».

Επίσκεψη Ειδικής Γραμματέως Επικοινωνιακής Διαχείρισης Κρίσεων Φωτεινής Παντιώρα στη Λέρο

Η Ειδική Γραμματέας Επικοινωνιακής Διαχείρισης Κρίσεων του Υπουργείου Ψηφιακής Πολιτικής, Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης, Φωτεινή Παντιώρα, επισκέφτηκε στις 1 και 2 Φεβρουαρίου 2018, την Ανοικτή Δομή Προσωρινής Υποδοχής Αιτούντων Διεθνούς Προστασίας (ΠΙΚΠΑ) και το Κέντρο Υποδοχής και Ταυτοποίησης της Λέρου. Η κ. Παντιώρα ενημερώθηκε από τους αρμόδιους για την κατάσταση που επικρατεί, συνομίλησε με διαμένοντες –στις δομές– πρόσφυγες και μετανάστες, και υπογράμμισε το σημαντικό έργο του Υπουργείου Μεταναστευτικής Πολιτικής, την καλή συνεργασία των τοπικών Αρχών, αλλά και την ουσιαστική συνδρομή της κοινωνίας του νησιού στην αντιμετώπιση των προβλημάτων διαχείρισης του προσφυγικού και μεταναστευτικού ζητήματος.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Ψηφιακής Πολιτικής Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης

Ειδική Γραμματεία Επικοινωνιακής Διαχείρισης Κρίσεων

ΠΗΓΕΣ:

Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής
Υπουργείο Εσωτερικών
Υπουργείο Οικονομίας & Ανάπτυξης
Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων
Υπουργείο Υγείας
Υπουργείο Ναυτιλίας & Νησιωτικής Πολιτικής
Ύπατη Αρμοστεία Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες
Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης

* Τα επικαιροποιημένα στοιχεία είναι μέχρι τις 28 Φεβρουαρίου 2018

ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ:

Ευχαριστούμε το Αθηναϊκό-Μακεδονικό Πρακτορείο Ειδήσεων για την παραχώρηση χρήσης του φωτογραφικού υλικού.
Φωτογράφοι: Κάτια Χριστοδούλου, Συμέλα Παντζαρτζή, Γιάννης Κολεσίδης, Νικήτας Κωτσιάρης, Στρατής Μπαλάσκας